

กลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำ
แก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา*
THE EXISTENTIAL OF GROUP COUNSELLING TO ENHANCE ISLAMIC
LEADERSHIP FOR MUSLIM FAMILY LEADERS

อามานี ยีดอโรแม*

Amanee Yeedoromae

สุใจ ส่วนไพโรจน์

Sujai Suanphiroth

มัธดี แวดรามแม

Mahdee Waedramae

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Education, Prince of Songkla University Pattani campus, Thailand

*Corresponding author E-mail: amanee29590@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบภาวะผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิม ก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำครอบครัวมุสลิม ตำบลบาโลย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อายุ 15 - 30 ปี ที่มีคะแนนภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง มีความสมัครใจในการเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบจับคู่ (Match pair) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินภาวะผู้นำ มีค่าความเชื่อมั่น .95 2) โปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา จำนวน 8 ครั้ง สถิติที่ใช้วิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติของนอนพาราเมตริก Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test และ Mann-Whitney U test วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแบบวิเคราะห์คะแนนผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม มีภาวะผู้นำหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะ

* Received 25 March 2023; Revised 19 April 2023; Accepted 22 April 2023

ผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม มีภาวะผู้นำสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กลุ่มการศึกษา, ทฤษฎีอัตถิภาวนิยม, ภาวะผู้นำ, ผู้นำครอบครัวมุสลิม

Abstract

The article aspired to study 1) to compare the leadership of Muslim family leaders before and after joining the Existentialist counseling group; 2) to compare the leadership among Muslim family leaders who participated in the existentialist counseling group with Groups that did not participate in the Existentialist Counseling Group. The research sample group in this time was Muslim family leaders, Baloy Sub-district, Yaring District, Pattani Province. Were between 15-30 years old with a moderate leadership scores. Willing to participate in group counseling, using a match-pair method for experimental group and control group of 8 people. Research tools were 1) The Leadership Assessment with the reliability of .95 2) Program of Group counseling using Exentential to enhance Islamic leadership for Muslim family leaders with 8 times. The statistics in the research included Mean, Standard Deviation, Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test and Mann-Whitney U test, a non-parametric statistical hypothesis test, The data were analyzed using research scores that 1) Comparative results of leadership among Muslim family leaders before and after joining an existential counseling group were Leadership after participating higher than before. Were statistically significant at the .05 level. 2) Comparative results of leadership among Muslim family leaders who joined the existential counseling group and those who did not join the existential counseling group were Leadership after participating higher than those who did not participate in the program in the .05 level.

Keywords: Counseling, Existential Theory, Leadership, Muslim Family leaders

บทนำ

ครอบครัว เป็นสถาบันแรกเริ่มที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีบทบาทสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ทุกคนในสังคม เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ทางสังคมในการถ่ายทอดค่านิยม ปลูกฝังความเชื่อ สร้างเสริมทัศนคติ กำหนดบุคลิกภาพ วิธีประพฤติปฏิบัติตน รวมทั้งการ

สร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ (วันเพ็ญ อำนาคจิตกร, 2563) นอกจากนี้สถาบันครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยในการดำเนินชีวิต ซึ่งหากพื้นฐานครอบครัวไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบต่อเกิดขึ้นมากมาย เช่น ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งที่เป็นคดีและไม่เป็นคดีเข้าสู่กระบวนการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2563 ความรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจากสถิติกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ระหว่างปีพ.ศ. 2560 - 2563 บ่งชี้ว่าภาพรวมทั้งประเทศ มีการฉีกการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปีพ.ศ. 2563 มีผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 1,865 ราย เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2560 ที่มีจำนวน 1,309 ราย และผู้ถูกกระทำเป็นเพศหญิงร้อยละ 84 โดยสาเหตุของการเพิ่มสูงขึ้นมาจากผู้กระทำ ความรุนแรงแต่ไม่ได้รับโทษทางอาญาจากการทำร้ายบุคคลในครอบครัว ซึ่งอ้างเพื่อเป็นการรักษาสถานะของครอบครัว ผู้กระทำไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนเจตคติ อารมณ์ และพฤติกรรมที่รุนแรง รวมถึงสังคมและชุมชนไม่ได้ตระหนักว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาสังคม (กรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) สภาพปัญหาข้างต้นไม่ได้เกิดขึ้นในครอบครัวชนชาติใดชนชาติหนึ่งเท่านั้น แต่เกิดขึ้นในครอบครัวทุกกลุ่มชน รวมถึงครอบครัวมุสลิมด้วยเช่นกัน

ครอบครัวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง เผชิญกับภัยในหลายรูปแบบ เป็นต้นว่า ภัยการระบาดของยาเสพติด ภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่บั่นทอนชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการได้รับการปลูกฝังความรู้ที่ผิดจากผู้ใหญ่และผู้นำครอบครัว นำไปสู่การเข้าร่วมกระบวนการความรุนแรง (ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ, 2552) สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่ออนาคตของเยาวชน แต่หมายถึงอนาคตของประเทศชาติเป็นสำคัญ เยาวชนเหล่านี้เติบโตมาท่ามกลางการขยายตัวของความรุนแรงในพื้นที่ จึงทำให้เยาวชนเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา (วงษา วรลยางกูร, 2562) เยาวชนมุสลิมบางส่วนที่สามารถดูแลจัดการชีวิตส่วนตัว และครอบครัวให้เข้มแข็งประสบความสำเร็จได้ ส่วนใหญ่นำหลักคำสอนของศาสนาอิสลามมาใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การสร้างความรักระหว่างกัน การดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาหมัด ฮูเซน อัลฟารีตี ยกล่าวไว้ว่า แนวทางสัจธรรมในการสร้างครอบครัวและสังคมเปี่ยมสุขนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานแนวทางของท่านศาสดา ซึ่งเป็นแนวทางอันสำคัญยิ่งที่มุสลิมต้องยึดมั่นและถือปฏิบัติ ซึ่งแนวทางการสร้างครอบครัวของท่านศาสดาจะสามารถเป็นวิถีชีวิตของครอบครัวคุณธรรมและสังคมอุดมสุขได้โดยมีผู้นำครอบครัวที่เข้มแข็งในการนำพาสู่ชีวิตครอบครัวที่มีความสุข (อาหมัด ฮูเซน อัลฟารีตี, 2552)

ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายด้วยความสุขและความสำเร็จในชีวิต ผู้นำครอบครัวที่มีภาวะความเป็นผู้นำนั้น จะสามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้โดยไม่ย่อท้อ สามารถยอมรับสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ เมื่อมีความรู้สึกท้อแท้ใจจะสามารถสร้างความหวังใหม่ในชีวิต ส่วนผู้นำครอบครัวที่ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำนั้นจะไม่

ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี รู้สึกตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่องทำงานล้มเหลว รู้สึกไม่เป็นสุข ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยากลำบาก เมื่อพบเจออุปสรรคจะละทิ้ง หลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น ยึดติดอยู่กับสิ่งที่เคยชินเพื่อความรู้สึกลดท้อ ผู้นำครอบครัวที่ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำนั้นจึงมีความรู้สึกด้อย ขาดความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว ทั้งต่อบุตร ต่อภรรยา และอาจขยายวงกว้างสู่ปัญหาสังคม จากสภาพปัญหาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้แม้จะมีความช่วยเหลือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า องค์กรเพื่อการพัฒนาครอบครัวและสังคม มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว โดยใช้วิธีการในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการช่วยเหลือโดยการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ดวงมณี จงรักษ์ กล่าวไว้ว่า กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการช่วยเหลือผู้รับ การปรึกษาให้สามารถตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจตนเองและผู้อื่น และมองเห็นสู่ทางในการแก้ปัญหาและความยุ่งยากต่าง ๆ ในชีวิตได้ (ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

การให้การปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จัดเป็นกระบวนการที่ให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความงอกงาม พัฒนา ส่งเสริมและป้องกัน โดยการสื่อสารอันอ่อนโยนระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ นำไปสู่การสำรวจปัญหา และวางแผนแก้ไขปัญหาได้ การปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ การเพิ่มขยายความตระหนักรู้ตนเอง ยอมรับในเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง โดยเฉพาะผู้นำครอบครัวมุสลิมในอิสลามให้ความสำคัญกับผู้นำครอบครัวเป็นอย่างมากในเรื่องหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกครอบครัว และเข้าใจถึงความเป็นไปที่แท้จริงเพื่อความเป็นอยู่ที่มีความสุขในชีวิต อันประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 8 ประการคือ 1) สัมพันธภาพ 2) เสรีภาพและความรับผิดชอบ 3) ศักยภาพในตนเอง 4) เอกลักษณ์ของตน 5) ตระหนักรู้ในตนเอง 6) เงื่อนไขการดำรงชีวิต 7) ความหมายชีวิต 8) คุณค่าในชีวิต (Corey, G., 2012) สิ่งเหล่านี้อาจสามารถทำให้บุคคลค้นพบเส้นทางชีวิต หรือเป้าหมายชีวิตที่แท้จริงได้ กลุ่มการปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสสำรวจตนเอง ทั้งความคิด ทักษะคิด ความรู้สึก ปัญหาที่ตนมีอยู่ โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดร่วมกันเพื่อให้สมาชิกกลุ่ม สามารถแลกเปลี่ยนแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัยและมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้กลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จะสามารถทำให้สมาชิกพูดคุย หรือความรู้สึกนึกคิดในเรื่องเดียวกันด้วยปัญหาที่ต้องเผชิญของทุกชีวิตในครอบครัว กลุ่มสร้างความรู้สึกมั่นคงมีความเหนียวแน่นที่จะแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกต่อปัญหาของเพื่อนสมาชิก และเป็นกำลังใจให้แก่กัน (Ohlsen, M. M., 1977) ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของผู้นำครอบครัวมุสลิม ที่ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว และเชื่อว่ากลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเน้นสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเอง นำไปสู่การยอมรับตนเอง แสวงหา

แนวทางในการพัฒนาตนเองใช้ประสิทธิภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างเต็มที่เหล่านี้จะสามารถเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม และเปรียบเทียบภาวะผู้นำระหว่างกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้นำครอบครัวมีฐานใจที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างความรัก ความอบอุ่น และหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัวได้ เพราะเมื่อปัญหาครอบครัวลดลงสถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งขึ้น ไม่เพียงแต่สมาชิกครอบครัวที่ได้รับผลดีจากความเข้มแข็งนั้น แต่ยังสามารถขยายวงกว้างสู่การพัฒนาสังคมที่ดีได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำระหว่างกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลัง (Control Group Pretest - Post-test Design) (สุวรรณ วิงศทางสวัสดิ์, 2559)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้นำครอบครัวมุสลิม บ้านบาโลย ตำบลบาโลย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวนรวม 341 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำครอบครัวมุสลิมที่มีคะแนนภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนาอยู่ในระดับ ปานกลาง มีความสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษา จำนวน 16 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละจำนวน 8 คนเท่ากัน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนา 2) โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จำนวน 8 ครั้ง ดำเนินการจัดกลุ่ม ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เอกสารจากตำรา หนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม และกำหนดนิยามของกลุ่มการ

ปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม และพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม แล้วตรวจสอบความถูกต้อง โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผล แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จากนั้นนำโปรแกรมที่จัดทำขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้นำครอบครัวมุสลิม ตำบลตันหยงจิงงา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโปรแกรมในด้านการดำเนินการ เนื้อหา และระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการกลุ่มการปรึกษาที่เหมาะสม ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการทดลองใช้โปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ทบทวนและจัดทำโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมให้สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูลวิจัย ให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมบ้านบาโลย ตำบลบาโลย ทำแบบประเมินภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 16 คน คະແນນທີ່ໄດ້ຄືເປັນຄະແນນກ່ອນການທົດລອງ (Pretest) นำคะแนนที่ได้มาจัดเรียงจากน้อยไปหามากตามลำดับ ลำดับที่ 1 ถึง 16 แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบจับคู่ (Match pair) ลำดับที่ลงท้ายด้วยเลขคี่ เป็นกลุ่มที่ 1 และลำดับที่ลงท้ายด้วยเลขคู่ เป็นกลุ่มที่ 2 เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันของคะแนนภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนาภายในกลุ่มมากที่สุด จากนั้น ทำการทดสอบ Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test เพื่อตรวจสอบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนาไม่แตกต่างกัน กลุ่มควบคุมได้รับการอบรมทางศาสนา โครงการเยาวชนสันติบ้านบาโลย เดือนละ 1 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 8 ครั้ง และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบประเมินภาวะผู้นำอีกครั้งหลังครบ 8 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปอย่างง่าย ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากแบบประเมินภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนแบบประเมินภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U test และ Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นผู้นำครอบครัวมุสลิม ตำบลบาโลย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และเข้าร่วมในการศึกษาจำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมกลุ่มการ

ปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา จำนวน 8 คน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีอายุเฉลี่ย 23.1 ปี นับถือศาสนาอิสลาม การศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 25 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 25 และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 50

1. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ Wilcoxon matched pairs signed rank test เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิม ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม และกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอเพื่อทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษา ด้วย Mann-Whitney U Test

ภาวะผู้นำ (รายด้าน)	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)		U	P Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความรับผิดชอบ	3.39	0.76	3.35	0.76	-59	.55
ความซื่อสัตย์	3.58	0.92	3.44	0.82	-70	.48
ความเห็นอกเห็นใจ	3.19	0.82	2.33	0.83	-68	.49
ความเสียสละ	3.38	0.84	3.25	0.64	-1.19	.23
ความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.21	0.74	3.44	0.99	-1.12	.26
การมีมารยาทที่ดีงาม	3.19	0.70	3.33	0.91	-64	.52
ความยุติธรรม	3.27	0.79	2.98	0.84	-91	.36
การให้อภัย	3.27	0.76	3.27	0.92	-35	.73
เฉลี่ยรวม	3.31	0.07	3.17	0.11	-70	.48

$P < .05$

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อนการทดลองของผู้นำครอบครัวมุสลิมที่ได้รับกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษา มีภาวะผู้นำโดยรวมไม่แตกต่างกัน และภาวะผู้นำรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน จึงสรุปว่ากลุ่มที่ได้รับกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมและกลุ่มที่ไม่ได้รับกลุ่มการปรึกษาไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมด้วย Wilcoxon matched pairs signed rank test

ภาวะผู้นำ (รายด้าน)	กลุ่มทดลอง (n=8)				Z	P Value
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความรับผิดชอบ	3.39	0.76	4.23	0.75	-2.11	.03
ความซื่อสัตย์	3.58	0.92	4.52	0.65	-2.20	.02
ความเห็นอกเห็นใจ	3.19	0.82	4.04	1.11	-2.52	.01
ความเสียสละ	3.38	0.84	4.46	0.62	-2.52	.01
ความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.21	0.74	4.46	0.58	-2.52	.01
การมีมารยาทที่ดีงาม	3.19	0.70	4.29	0.62	-2.53	.01
ความยุติธรรม	3.27	0.79	4.21	0.79	-2.52	.01
การให้อภัย	3.27	0.76	4.48	0.62	-2.52	.01
เฉลี่ยรวม	3.31	0.07	4.34	0.18	-2.52	.01

$P < .05$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อน-หลังการทดลองกลุ่มที่ได้รับกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมโดยรวมแตกต่างกัน และภาวะผู้นำรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อน-หลังการทดลองของกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมด้วย Wilcoxon matched pairs signed rank test

ภาวะผู้นำ (รายด้าน)	กลุ่มควบคุม (n=8)				Z	P value
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความรับผิดชอบ	3.35	0.76	3.27	0.82	-.98	.33
ความซื่อสัตย์	3.44	0.82	3.44	0.68	-.17	.87
ความเห็นอกเห็นใจ	2.33	0.83	2.79	0.94	-1.19	.24
ความเสียสละ	3.25	0.64	3.39	0.57	-1.37	.17
ความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.44	0.99	3.52	0.97	-.35	.76
การมีมารยาทที่ดีงาม	3.33	0.91	3.54	0.82	-1.40	.16
ความยุติธรรม	2.98	0.84	3.23	0.86	-1.61	.11
การให้อภัย	3.27	0.92	3.46	0.82	-1.13	.26
เฉลี่ยรวม	3.17	0.11	3.33	0.13	-1.69	.09

$P < .05$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำก่อน-หลังการทดลองกลุ่มที่ไม่ได้รับกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และภาวะผู้นำรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยม การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Mann-Whitney U Test เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำครอบครัวมุสลิมระหว่างกลุ่มที่ได้รับกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมและกลุ่มไม่ได้รับการศึกษา โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอเพื่อทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 4 - 5 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงภาวะผู้นำรายบุคคล

n=8	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ระดับ	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ระดับ
1	3.15	4.35	มาก	2.92	3.27	ปานกลาง
2	3.02	4.38	มาก	3.25	3.13	ปานกลาง
3	3.13	4.52	มากที่สุด	3.60	3.48	ปานกลาง
4	3.31	4.33	มาก	3.13	3.21	ปานกลาง
5	3.54	4.20	มาก	3.10	3.38	ปานกลาง
6	2.90	4.25	มาก	3.10	3.37	ปานกลาง
7	3.73	4.36	มาก	2.83	2.96	ปานกลาง
8	3.71	4.29	มาก	3.46	3.85	มาก
Mean	3.31	4.34	มาก	3.17	3.33	ปานกลาง
S.D.	0.07	0.18		0.11	0.13	
คะแนนรวม	26.49	34.68		25.39	26.65	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มชาติตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมมีคะแนนเฉลี่ย 26.49, 34.68 ตามลำดับ และภาวะผู้นำของผู้นำครอบครัวมุสลิมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมทั้งก่อนและหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 25.39, 26.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการปรักหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา ด้วย Mann-Whitney U Test

ภาวะผู้นำ (รายด้าน)	กลุ่มทดลอง (n=8)		กลุ่มควบคุม (n=8)		U	P Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความรับผิดชอบ	4.23	0.78	3.27	0.82	-2.39	.01
ความซื่อสัตย์	4.52	0.65	3.44	0.68	-2.53	.01
ความเห็นอกเห็นใจ	4.04	1.11	2.79	0.94	-2.52	.01
ความเสียสละ	4.46	0.62	3.39	0.57	-2.37	.01
ความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.46	0.58	3.52	0.97	-2.24	.02
การมีมารยาทที่ดีงาม	4.29	0.62	3.54	0.82	-2.54	.01
ความยุติธรรม	4.21	0.79	3.23	0.86	-2.21	.02
การให้อภัย	4.48	0.62	3.46	0.82	-2.37	.01
เฉลี่ยรวม	4.34	0.18	3.33	0.13	-2.52	.01

$P < .05$

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังการทดลองของผู้นำครอบครัวมุสลิมที่ได้รับกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา มีภาวะผู้นำโดยรวมแตกต่างกัน และภาวะผู้นำรายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนาในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำ มีภาวะผู้นำหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขออภิปรายดังนี้ กลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเน้นการค้นหาคำหมายชีวิต เนื่องจากกลุ่มอัตถิภาวนิยมเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนย่อมแสวงหาสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตของตน และจะเกิดความทุกข์ใจถ้าไม่ทราบว่าตนมีชีวิตอยู่เพื่อสิ่งใด ซึ่งจะส่งผลให้มนุษย์เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนได้ ดังนั้นการสร้างสัมพันธ์ภาพด้วยการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มร่วมรับฟังประสบการณ์และเรื่องราวของเพื่อนสมาชิกเกี่ยวกับภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวตามแนวทางศาสนา โดยมีผู้นำกลุ่มคอยเอื้ออำนวยให้

สมาชิกกลุ่มได้เชื่อมโยงเรื่องราวของตนเองที่แสดงถึงการมีภาวะผู้นำของผู้นำครอบครัว ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวและการปกป้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้กลุ่มการปรึกษายังเสริมสร้างพลังแรงจูงใจในการตระหนักรู้คุณค่าของชีวิต และการเปลี่ยนความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมระหว่างกัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีแรงกระตุ้นและมีกำลังใจในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ภัทรพร เตชทวีฤทธิ์ ได้กล่าวว่า ในพัฒนาการขั้นตอนของกลุ่มการปรึกษาว่าการดำเนินการในกลุ่มการปรึกษาทางจิตวิทยาที่อิงแนวคิดทางจิตวิทยา สามารถกระชับสัมพันธ์ภาพที่ดีและเสริมสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และทำให้สมาชิกได้ตรวจสอบค่านิยม ความเชื่อ และมุมมองที่มีต่อโลก เกิดการรับรู้และเข้าใจวิธีการดำรงอยู่ สู่การสะท้อนปัญหาและการตระหนักในบทบาทความรับผิดชอบต่าง ๆ และทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดแรงจูงใจและมีพลังใจที่จะเปลี่ยนตนเองให้ดียิ่งขึ้น (ภัทรพร เตชทวีฤทธิ์, 2561)

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ในกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ มีคะแนนภาวะผู้นำสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ผู้วิจัยขออภิปรายดังนี้ ผู้นำครอบครัวมุสลิมที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ มีภาวะผู้นำสูงขึ้นดังที่ได้อภิปรายในข้อ 1 ส่วนผู้นำครอบครัวที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ แต่ได้เข้ากิจกรรมการอบรมของหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้งตามปกติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการอบรมทั่วไป โดยไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงเหมือนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมที่ได้นำหลักเรื่องของการให้ความหมายชีวิต การเสริมแรงและให้กำลังใจ อีกทั้งการสร้างบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มที่เป็นเทคนิคสำคัญยิ่งในการทำกลุ่ม ทำให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่อยากเข้ากลุ่ม สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ Gawrys and Brown ที่กล่าวว่า กลุ่มการปรึกษาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความรู้สึกยอมรับ ความอบอุ่น และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ค้นหาและตรวจสอบ และเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับเขา จุดประสงค์จะถูกสร้างขึ้นจากสมาชิกในกลุ่ม การเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ สมาชิกมีจุดสนใจและมีปัญหาร่วมกัน ในขณะที่โปรแกรมการอบรมตามปกติของหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ที่มีผู้นำศาสนา หรือวิทยากรที่ได้รับเชิญมาเป็นผู้บรรยายเนื้อหา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลทางเดียว ดังนั้นการปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมเพื่อให้ตนเองเป็นผู้นำครอบครัวมุสลิมที่มีภาวะผู้นำตามแนวทางศาสตร์ย่อมมีประสิทธิภาพน้อยกว่า และการสื่อสารเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย สิ่ง

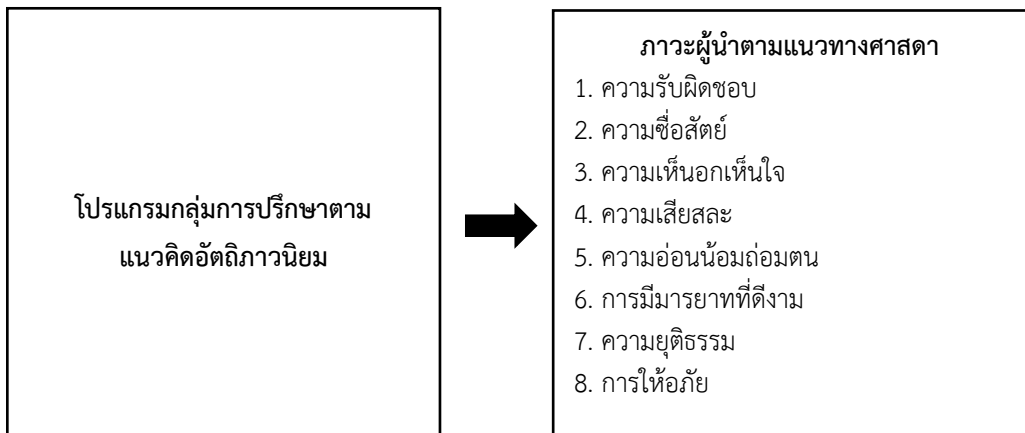
เหล่านี้ทำให้ส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับต่ำและยากต่อการส่งเสริมการคิดและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นอกจากนี้โปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม ทำให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมเห็นคุณค่าในตนเอง นำไปสู่การตระหนักในศักยภาพของตน (Gawrys, R. & Brown, E., 1970) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญลลิน วรรครุ ศึกษามูลค่าพัฒนาคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดนครพนม โดยกลุ่มการศึกษาตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับกลุ่มการศึกษาตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมมีคุณค่าในตนเองของสูงชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กและเยาวชนที่ได้รับกลุ่มการศึกษาตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมมีคุณค่าในตนเองของสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมกลุ่มตามคู่มือสถานพินิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ญลลิน วรรครุ, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิรา สระโพธิ์ ศึกษามูลค่าของการให้การศึกษารูปแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมร่วมกับหลักอิสลามเพื่อเสริมสร้างกลวิธีในการเผชิญปัญหาของแม่วัยใสมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พบว่า แม่วัยใสมุสลิมกลุ่มทดลองมีคะแนนกลวิธีในการเผชิญปัญหาสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนกลวิธีในการเผชิญปัญหารายบุคคลสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยการให้การศึกษารูปแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมร่วมกับหลักการอิสลามสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาดูแลแม่วัยใสมุสลิมให้มีกลวิธีในการเผชิญปัญหาที่ดีขึ้น (นิธิรา สระโพธิ์, 2565)

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น การดำเนินโปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมยังสอดแทรกแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในครอบครัวตามแนวทางศาสนา ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักในตนเองและหน้าที่ผู้นำครอบครัวมากขึ้น เคารพสิทธิของกันและกัน รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน นำไปสู่การสร้างครอบครัวที่สงบสุข สอดคล้องกับ Uswatul R. ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบแผนการพัฒนาครอบครัวในมุมมองของอิสลาม มหาวิทยาลัยรัฐอิสลามแห่งอารานีรี ดารุสสลาม เขตอาเจะฮ์ ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่า แบบแผนครอบครัวในมุมมองของอิสลามเป็นภาพครอบครัวในรูปแบบของการแต่งงานเป็นเจ้าข้าเจ้าของ หัวหน้าครอบครัวเข้ามาเป็นส่วนเติมเต็ม และครอบครัวที่ยึดถือความสงบสุข ความรักและความอบอุ่น กล่าวคือการแต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย การนำครอบครัวไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในครอบครัว เช่น ความรักระหว่างภรรยาและลูกในการสร้างกฎ ศรัทธา และศีลธรรม และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระเจ้า พระคัมภีร์อัลกุรอาน และวิถีของท่านศาสดาสามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตได้ การสร้างครอบครัวให้สงบสุขในมุมมองของอิสลามเป็นความพยายามในครอบครัว เพื่อให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสามัคคี ปลอดภัย และมีความสุขในครอบครัว เช่น การมีคู่มือที่ดี การรู้จักสิทธิของสามีภรรยา และภาระหน้าที่ในการให้การศึกษาด้านศาสนา ซึ่งได้รับการแนะนำในคำสอนของศาสนาอิสลามผ่านคัมภีร์อัลกุรอานและวิถีของท่านศาสดาเพื่อให้เกิดครอบครัวดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข (Uswatul R., 2018) ดังนั้นการปรับเปลี่ยนตนเองของผู้นำครอบครัว เพื่อให้ตนเองเป็นผู้นำครอบครัวตามแนวทางศาสนา ย่อม

ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ใส่ใจในการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ รับผิดชอบในหน้าที่ รักษาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับภรรยาและลูก ไปนำสู่การมีครอบครัวอบอุ่นและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

โปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา จำนวน 8 ครั้ง รวม 8 ประเด็นคือ 1) สัมพันธภาพ 2) เสรีภาพและความรับผิดชอบ 3) ศักยภาพในตนเอง 4) เอกลักษณ์ของตน 5) ตระหนักรู้ในตนเอง 6) เงื่อนไขการดำรงชีวิต 7) ความหมายชีวิต และ 8) คุณค่าในชีวิต ทำให้สามารถเสริมสร้างและส่งเสริมให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมมีภาวะผู้นำตามแนวทางศาสนา ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเห็น นอกเห็นใจ ด้านความเสียสละ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านการมีมารยาทที่ดีงาม ด้านความยุติธรรม และด้านการให้อภัย ดังปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โปรแกรมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมมีภาวะผู้นำหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มผู้นำครอบครัวมุสลิมที่เข้าร่วมกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมมีภาวะผู้นำสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกลุ่มการศึกษาตามแนวคิดอรรถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา เป็น

กระบวนการให้การปรึกษาที่จัดบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ รู้สึกปลอดภัย เอื้อให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมได้สำรวจตนเอง สามารถเสริมสร้างพลังใจในการเห็นคุณค่าของชีวิต เข้าใจความหมายชีวิต นำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้นำครอบครัวมุสลิมมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและนำพาครอบครัวสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้น ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศในกลุ่มมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพให้กลุ่มสามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม 2) การใช้โปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม หากสมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมได้ทุกครั้งและทุกคนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตามกำหนดการของโปรแกรมกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและเสริมสร้างภาวะผู้นำได้สูงยิ่งขึ้น 3) การดำเนินกลุ่มการปรึกษาครั้งนี้เกิดขึ้นช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ดังนั้นควรมีการวางแผนการทดลองที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรขยายกลุ่มในการพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำให้กับกลุ่มเหล่านี้ เป็นต้นว่า ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างเสริมคุณค่าหรือลดทอนปัญหาในสังคม 2) อาจจะนำทฤษฎีอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำได้ดีกว่า เช่น การให้การปรึกษาแบบการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy) การให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Therapy) มาใช้ร่วมด้วย เพราะดูแลทั้งความคิด ความรู้สึกภายใน รวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรม 3) ควรศึกษาผลของกลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมในตัวแปร เพศ และศาสนาที่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่อง “กลุ่มการปรึกษาตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำครอบครัวมุสลิมตามแนวทางศาสนา” ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ให้การสนับสนุนทุนสนับสนุนการศึกษาปริญญาตรี-โท ปีงบประมาณ 2561 และเข้าศึกษาระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2563

เอกสารอ้างอิง

กรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2564 จาก <https://d.dailynews.co.th/politics/829654/>

ณลิณ วรรครู. (2556). ผลการพัฒนาคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครพนม โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม

- ยม. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา . มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ. (2552). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้. ใน เอกสารทางวิชาการหมายเลข 761. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2556). ทฤษฎีการปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- นิธिरา สระโพธิ์. (2565). ผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวะนิยมร่วมกับหลักการอิสลามเพื่อเสริมสร้างกลวิธีในการเผชิญปัญหาของแม่วัยใสมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(1), 29-39.
- ภัทรพร เตชทวีฤทธิ์. (2561). การศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวอัตถิภาวะนิยม ผสานเอ็นเนียแกรมที่มีต่อความฉลาดทางจิตวิญญาณของผู้ใหญ่วัยทำงาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วจนา วรลยางกูร. (2562). แต่สันติสุขและความมั่นคง' ชายแดนใต้กับการแก้ปัญหาที่ไม่พุดถึงสาเหตุ. เรียกใช้เมื่อ 26 มีนาคม 2564 จาก <https://www.the101.world/peace-process-in-deep-south/>
- วันเพ็ญ อำนากิจติกร. (2563). ปัจจัยทางจิตสังคมของผู้ติดยาเสพติด. เรียกใช้เมื่อ 14 เมษายน 2564 จาก <https://www.gotoknow.org/user/aounza/profile>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). ตารางประชากรจำแนกตามศาสนา หมวดอายุ และเขตการปกครอง. สสช. เรียกใช้เมื่อ 23 เมษายน 2564 จาก http://popcensus.nso.go.th/show_table.php?t=t&yr=2543&a=1
- สุววุฒิ วงศทางสวัสดิ์. (2559). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวะนิยม-มนุษยนิยมต่อสุขภาพของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาหมัด ฮูเซน อัลฟารีดี. (2552). 40 หะดีษสร้างครอบครัวคุณธรรมสู่สังคมอุดมสุข. เรียกใช้เมื่อ 3 ตุลาคม 2564 จาก <http://islamhouse.com/th/books/202892>
- Corey, G. (2012). Theory and practice of group counseling. (8th ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Gawrys, R. & Brown, E. (1970). Group guidance and counseling in schools. New York: McGraw Hill.

Ohlsen, M. M. (1977). Group counseling (2nd ed.). New York: Holt Rinehart and Winston Inc.

Uswatul R. (2018). Patterns of Family Development in an Islamic Perspective in Islam. In Master of Praise and Communication Islamic Guidance and Counseling major. Islam negeri.